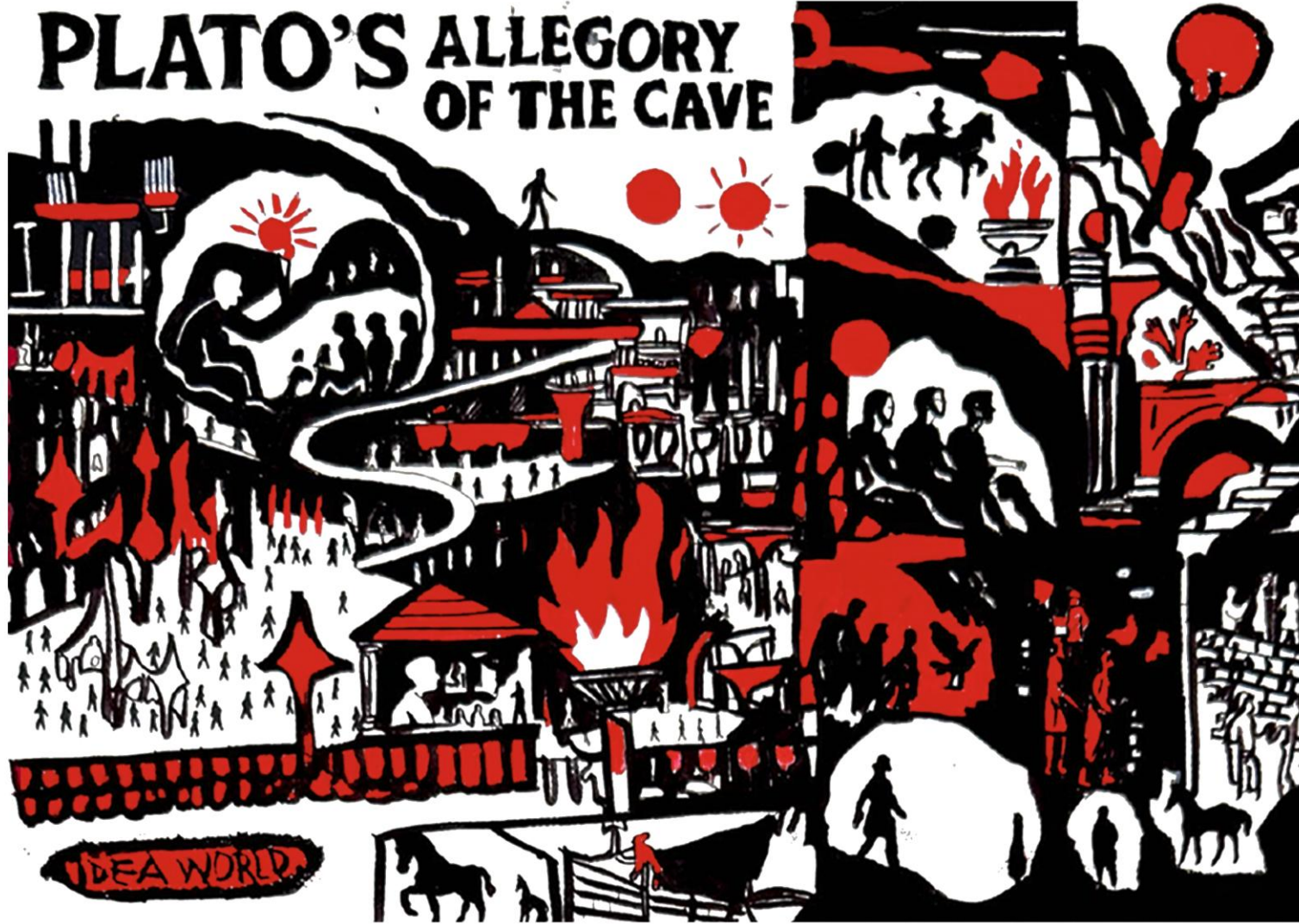
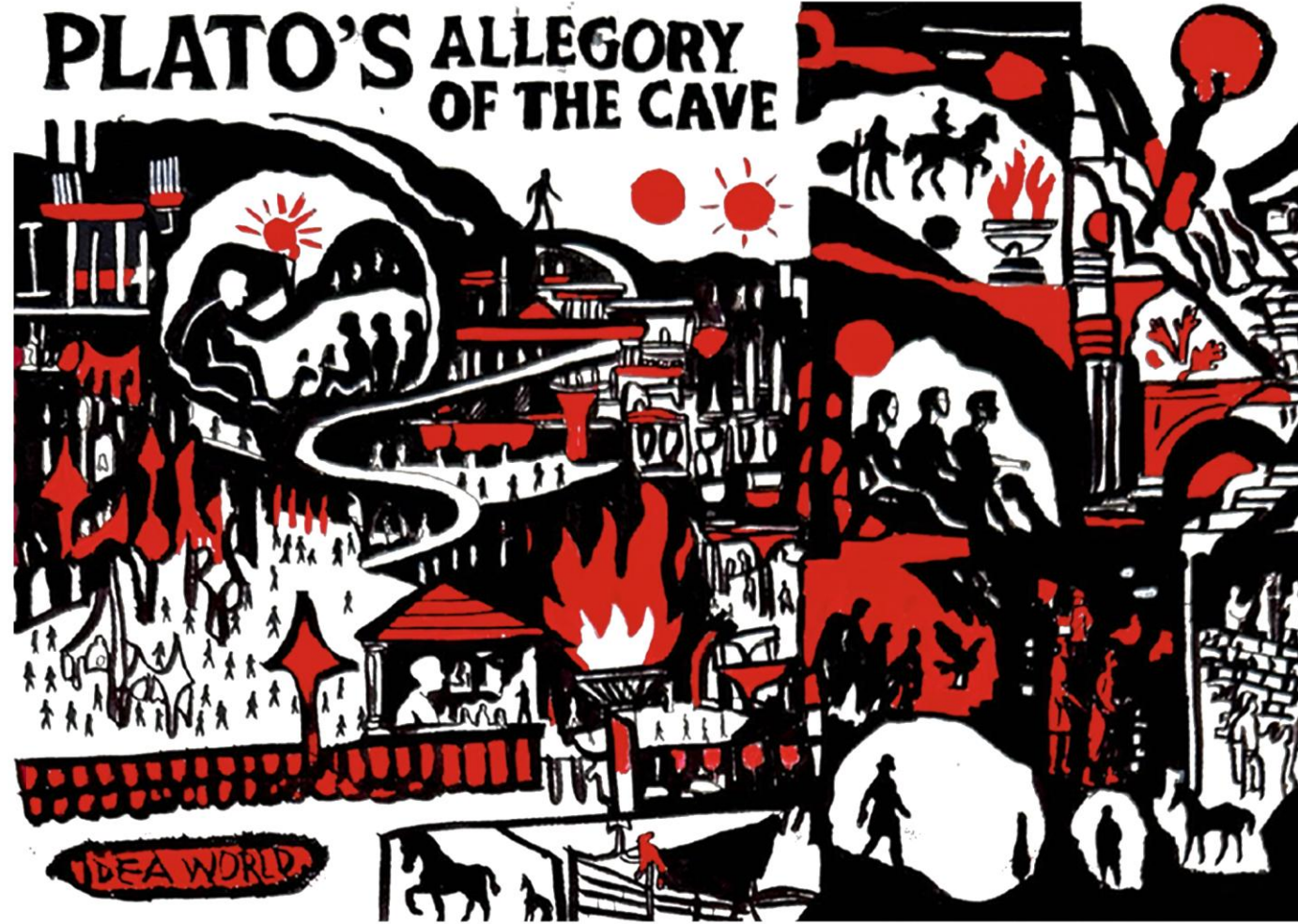

MAĞARADAN SARNICA

PLATON'UN MAĞARA ALEGORİSİ

Görünen gerçekten ibaret midir? Platon, Devlet adlı eserinde insanın gerçeklik ile kurduğu ilişkiyi bir mağara alegorisi üzerinden anlatır.

Bir grup insan, çocukluklarından beri bir mağaranın içinde zincirlenmiştir. Yalnızca karşılarındaki duvarı görebilirler.

Arkalarında bir ateş vardır.

Ateş ile insanlar arasında hareket eden nesneler, duvara gölgeler düşürür.

Mağaradaki insanlar hayatları boyunca yalnızca bu gölgeleri gördükleri için, gölgeleri gerçekliğin kendisi zannederler.

MAĞARADAN ÇIKIŞ

İçlerinden biri zincirlerinden kurtulur.

Önce arkasındaki ateşi görür.
Sonra mağaranın dışına çıkar.

Güneş ışığıyla karşılaştığında
gördükleri onu rahatsız eder.

Çünkü daha önce “gerçek” olarak kabul
ettiği şeyin,
aslında yalnızca gerçekliğin bir
yansıması olduğunu fark eder.

Mağaradan çıkış böylece yalnızca
fiziksel bir hareket değildir.

Bir düşünme biçiminin değişmesidir.

MİMARLIKTA MAĞARA

Bu alegori mimarlık üzerinden yeniden düşünüldüğünde şu soruyu ortaya çıkarır:

Bir yapıya baktığımızda gerçekten yapının kendisini mi görüyoruz?

Bir cephe görürüz.

Ama cepheyi oluşturan koşulları görmeyiz.

Bir çatı görürüz.

Ama yağmur suyunun o çatı üzerinde nasıl hareket ettiğini görmeyiz.

Bir taş duvar görürüz.

Ama taşın ısı, iklim ve su ile kurduğu ilişkiyi görmeyiz.

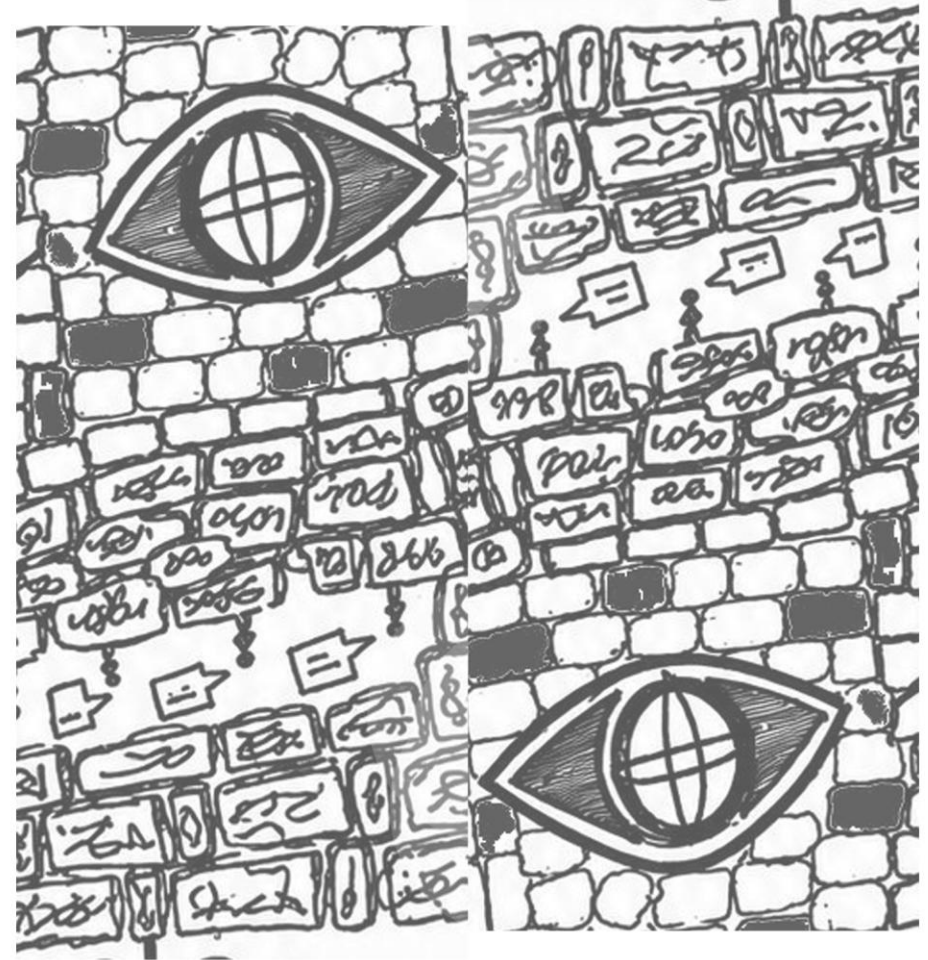
Bir ev görürüz.

Ama evin altında bir sarnıç olduğunu fark etmeyebiliriz.

Dolayısıyla:

GÖRÜNEN = GÖLGE

GÖRÜNMEYEN = SİSTEM

MALTA'DA MAĞARADAN ÇIKMAK

Malta araştırmam bu nedenle bir "su mimarisi gezisi" değil, görünenden görünmeyene doğru yapılan bir araştırma yolculuğudur.

İlk bakışta gördüğüm şey:

Cephe.

Taş.

Çatı.

Sokak.

Sonra soru gelir:

Neden?

Neden çatı eğimli?

Neden duvar bu kadar kalın?

Neden avlu burada?

Su nereye gidiyor?

Suyun depolandığı yer neresi?

Yapının içinde göremediğim başka hangi sistemler var?

Bu sorular beni yüzeyden kesite,

kesitten sarnıca,

sarnıçtan su sistemine götürür.

PLATON → MALTA

Platon'un mağarasında:

GÖLGE

ŞÜPHE

SORGULAMA

GERÇEK

Malta'da:

CEPHE

DETAY

KESİT

SARNIÇ

SU SİSTEMİ

Bu nedenle benim için Malta'ya gitmek, mimarlığın gölgelerinin arkasına bakmak anlamına geliyor.

GÖRÜNENİN ARDINDAKİ MİMARLIK

Malta'da su kıtlığı, yüzyıllar boyunca mimariyi biçimlendiren bir koşul olmuştur.

Yağmur suyu çatıda toplanır.

Çatı suyu yönlendirir.

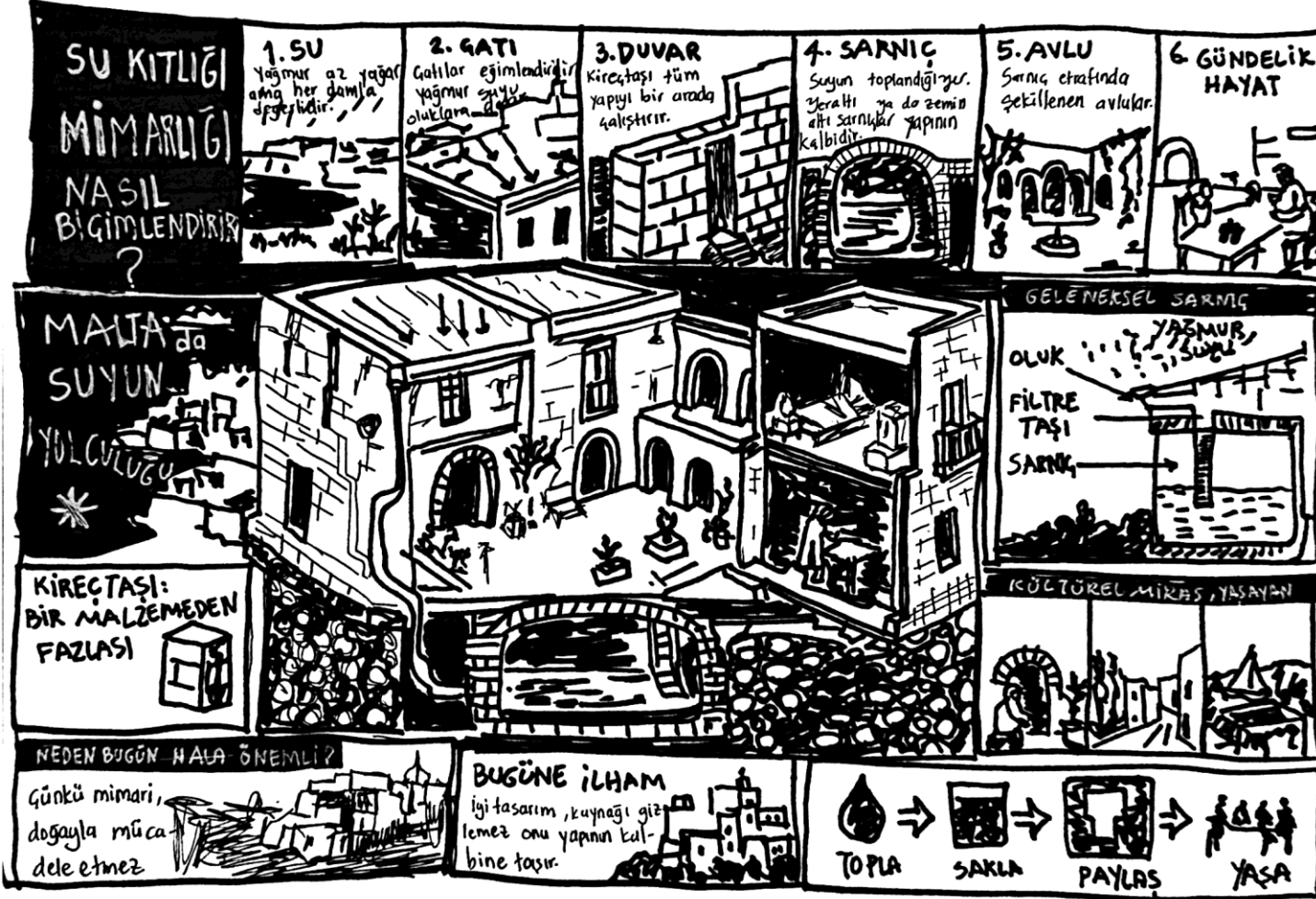
Duvarlar ve kanallar suyu taşır.

Sarnıçlar suyu depolar.

Ve bütün bu sistem, çoğu zaman gündelik hayatın içinde görünmeden çalışır.

Bu nedenle su altyapısı, mimarlığın arkasında duran ayrı bir sistem değil;

mimari biçimin oluşmasına katkıda bulunan görünmeyen bir katmandır.

SARNIÇ: MAĞARANIN TERSİ

Burada ilginç bir karşılaşma ortaya çıkar.

Platon'un mağarası, insanın gerçekliği gölgeler aracılığıyla algıladığı kapalı bir mekândır.

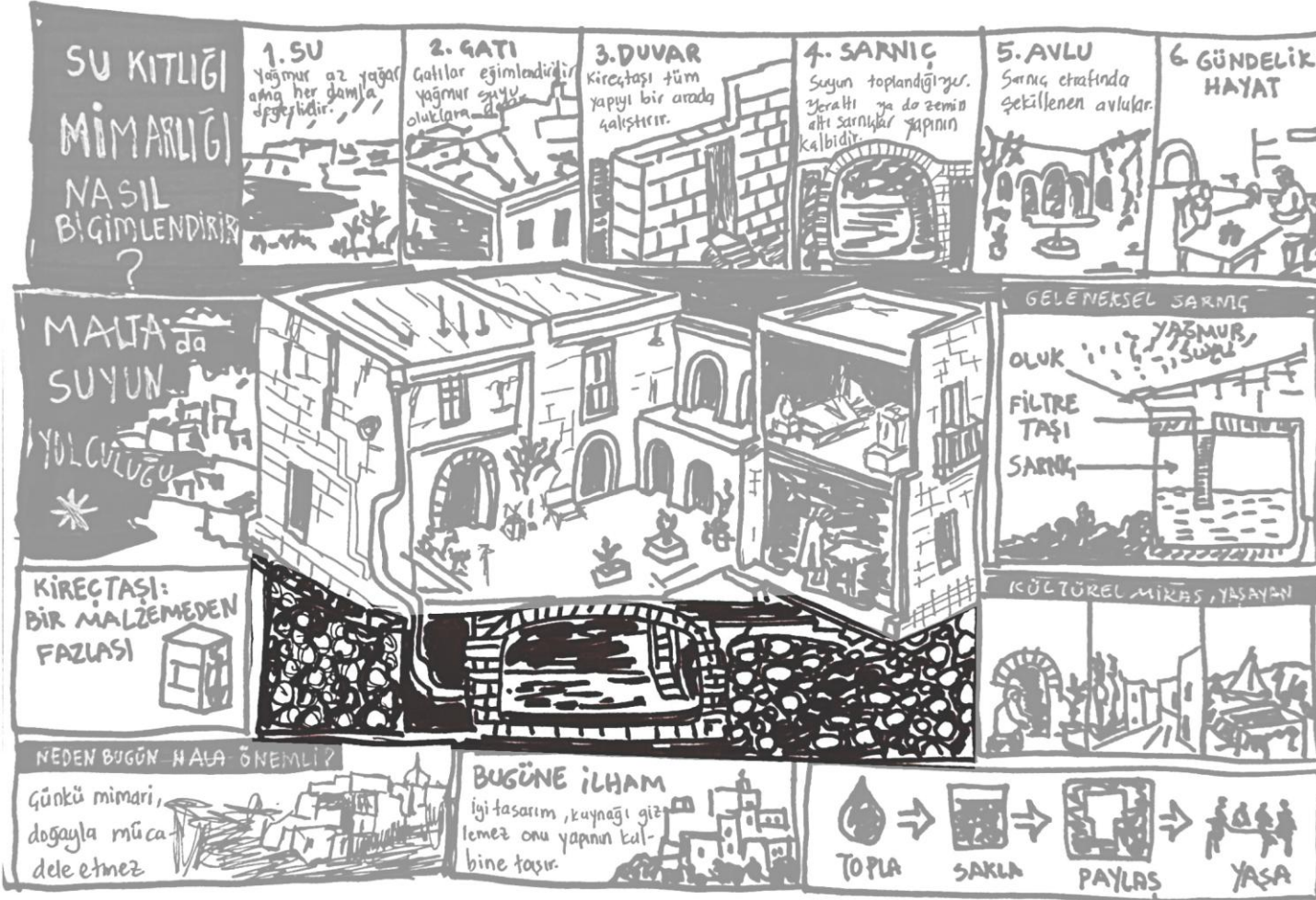
Malta'daki sarnıç ise, görünmeyen bir boşluk içinde yaşamın devamlılığını sağlayan bir mekândır.

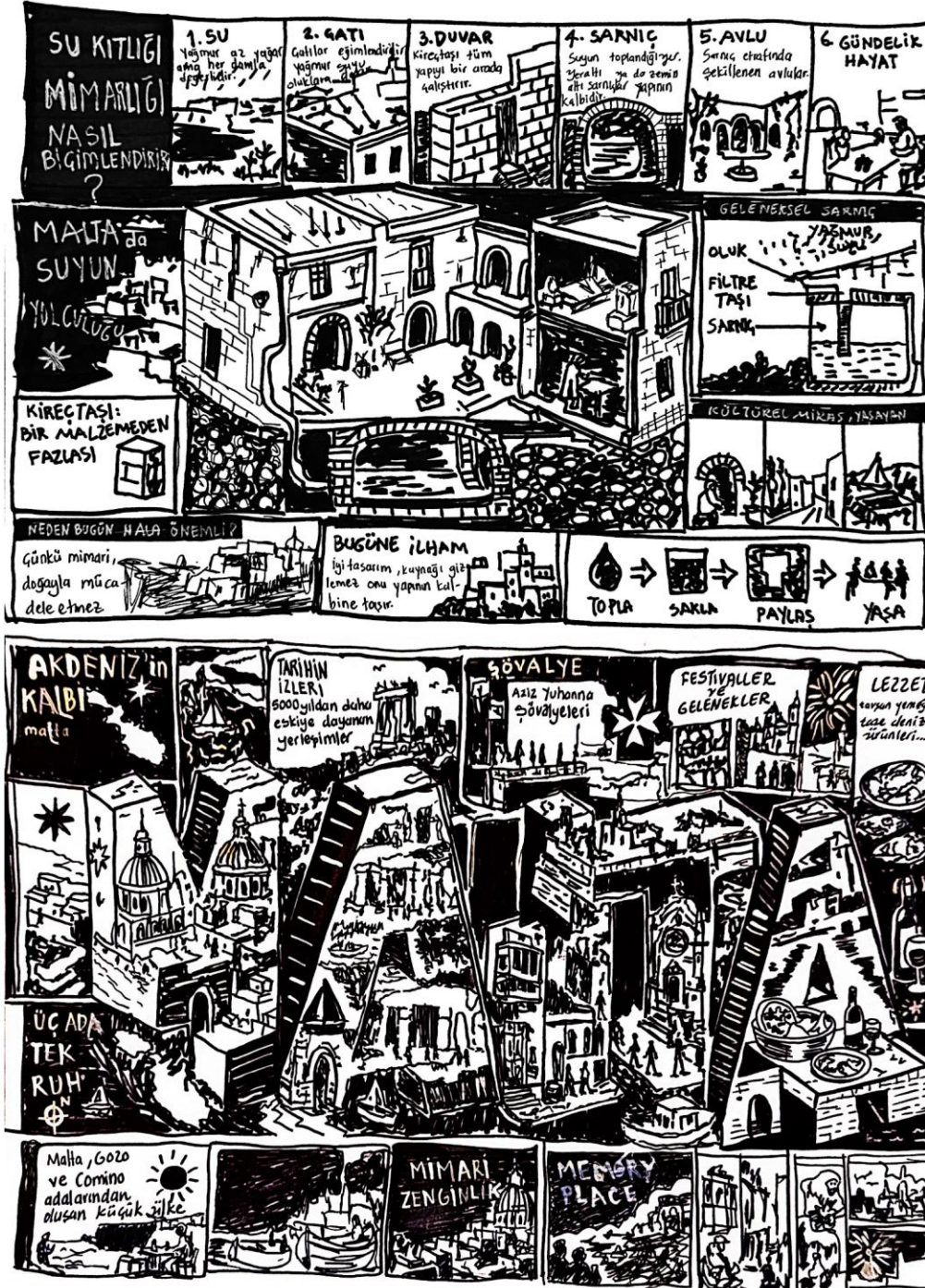
Biri bizi görünenden görünmeyene doğru düşünmeye zorlar.

Diğeri görünmeyen bir sistemin, görünen mimariyi nasıl mümkün kıldığını gösterir.

Bu yüzden sarnıç benim için yalnızca bir su deposu değildir.

Sarnıç, yapının görünmeyen katmanıdır.

MAĞARADAN SARNICA

Bu iki kavramı birleştiren şey “mağara” ya da “sarnıç”ın fiziksel benzerliği değildir.

Asıl ortaklık:

GÖRÜNEN / GÖRÜNMEYEN

Platon bize şunu sorar:

Gördüğümüz şey gerçekten gerçekliğin kendisi mi?

Malta bana şunu sordurur:

Gördüğümüz mimari gerçekten yapının tamamı mı?

Bu iki soru aynı yerde buluşur.

ARAŞTIRMANIN FELSEFİ ROTASI

Bu nedenle 5 günlük rota yalnızca coğrafi bir rota olmayacak.

Aynı zamanda bir bilgi rotası olacak:

01 - GÖLGE

Valletta
Gördüğümü kaydet.

02 - ŞÜPHE

Birgu - Senglea - Cospicua
Gördüğümü sorgula.

03 - DERİNE İNMEK

Mdina - Rabat
Yüzeyin altındaki sistemi ara.

04 - MAĞARADAN ÇIKIŞ

Gozo
Yapıyı daha büyük bir su ve yaşam sistemi içinde oku.

05 - GERİ DÖNÜŞ

Valletta
Aynı mimariye artık başka bir gözle bak.

GERİ DÖNÜŞ

Platon'un alegorisinde mağaradan çıkan kişi sonunda tekrar mağaraya döner.

Ancak mağaraya döndüğünde artık aynı insan değildir.

Benim araştırmamda da son gün başlangıç noktasına geri döneceğim.

İlk gün gördüğüm cepheye,
aynı taş duvara,
aynı çatıya yeniden bakacağım.

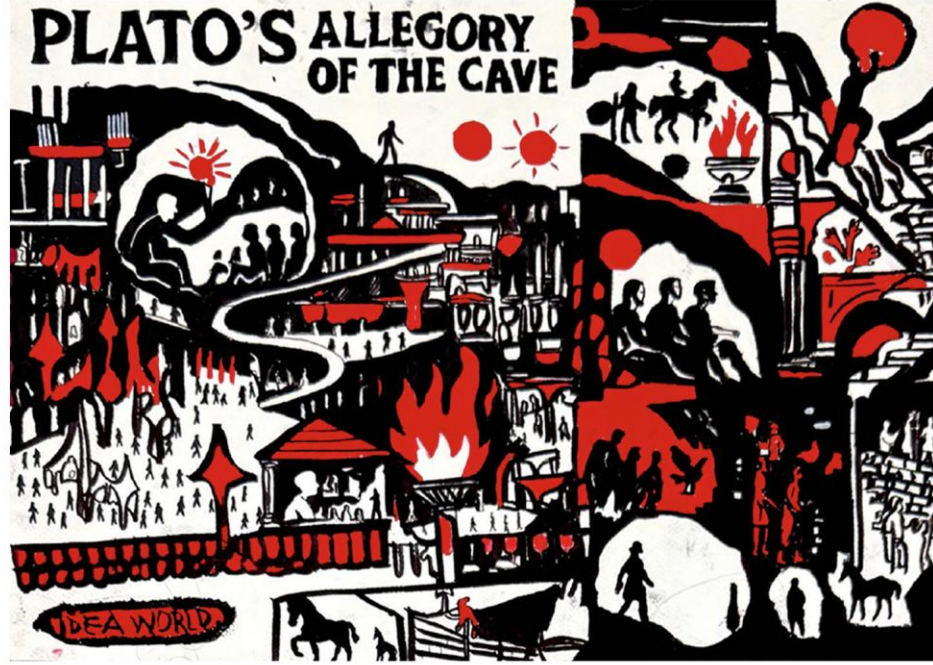
Fakat artık onların arkasındaki:

su → iklim → malzeme → altyapı → gündelik hayat

ilişkisini görebileceğim.

Değişen yapı değil, yapıya bakma biçimim olacak.

SONUÇ

Platon'un mağara alegorisi bana mimarlığı okumak için bir yöntem öneriyor:

Gördüğün şeyle yetinme.
Gölgenin kaynağını ara.

Malta'da bu kaynaklardan biri sudur.

Su, çoğu zaman görünmez.
Fakat çatının eğiminde,
duvarın kalınlığında,
avlunun boşluğunda,
taşın içinde
ve toprağın altında iz bırakır.

Bu nedenle araştırmanın temel sorusu:

SU NEREDE?

Ve daha derindeki soru:

BİR EV SUYU HATIRLAR MI?

Malta'ya suyu görmek için değil,
görünmeyen suyu fark etmeyi öğrenmek için gidiyorum.

01 – VALLETTA
GÖLGE / “SU NEREDE?”

Rota:

Valletta City Gate
→ Republic Street
→ St. John's Co-Cathedral çevresi
→ Old Bakery Street
→ Strait Street
→ geleneksel konut cepheleri
→ avlulu yapılar
→ sokak çeşmeleri ve su izleri
→ Valletta yeraltı yapıları

04 – GOZO
MAĞARADAN ÇIKIŞ / “YAPI TEK BAŞINA
DEĞİLDİR.”

Dördüncü gün ölçeğı büyütüyorum.
Artık yalnızca tek bir evi değil,
yerleşim-topografya-su-üretim ilişkisini
okuyorum.

Rota:

Malta
→ Gozo Channel
→ Victoria / Rabat
→ çevre kırsal yerleşimler
→ taş yapılar
→ tarım alanları
→ su toplama/depolama sistemleri
→ kırsal peyzaj

02 – BİRGU → SENGLEA → COSPICUA
ŞÜPHE / “BU FORM NEDEN BÖYLE?”

Valletta'dan çıkarak Three Cities bölgesine
geçiyorum.

Rota:

Birgu / Vittoriosa
→ Collachio
→ geleneksel konut dokusu
→ sokaklar ve eşikler
→ Senglea / Isla
→ konut dokusu
→ Cospicua / Bormla
→ gündelik yaşam alanları

05 – VALLETTA
GERİ DÖNÜŞ / “ARTIK AYNI YAPI DEĞİL.”

Son gün tekrar Valletta'ya dönüyorum.
Ancak bu kez ilk günkü gözle bakmıyorum.

Rota:

Valletta
→ ilk gün incelenen yapıların yeniden ziyareti
→ seçilen geleneksel konut
→ çatı
→ cephe
→ avlu
→ sarnıç
→ su altyapısı
→ final gözlemleri

03 – MDINA → RABAT
DERİNE İNMEK / “TAŞIN İÇİNDE NE VAR?”

Üçüncü gün yüzeyden kesite geçiyorum.

Rota:

Mdina Gate
→ Mdina sokak dokusu
→ geleneksel konutlar
→ taş cepheler
→ avlular
→ Mdina çevresi
→ Rabat
→ geleneksel konutlar
→ kaya oyma yapılar ve yeraltı boşlukları
→ sarnıç / su depolama izleri

SEYAHAT BÜTÇESİ

5 GÜN / 4 GECE – MALTA ARAŞTIRMA SEYAHATI

KATEGORİ	BÜTÇE (EUR)
 Uçak bileti	€250
 Konaklama — 4 gece	€350
 Yeme-içme	€160
 Malta içi ulaşım	€60
 Gozo ulaşımı	€10
 Havalimanı transferleri	€30
 Vize + başvuru hizmet bedeli	€120
 Seyahat sağlık sigortası	€25
 Araştırma / çizim malzemeleri	€50
 Fotoğraf / veri / diğer	€25
 Beklenmeyen gider payı	€150
TOPLAM	€1.230

ARKİTERA BURS LİMİTİ
€1.500

KALAN BÜTÇE
€270

AMAÇ
Saha araştırması, gözlem, eskiz
ve üretim odaklı bir seyahat.